

Raadsvoorstel

Waalre, 13 juli 2021

Vergaderdatum	: 21 september 2021
Voorstelnummer	: 2021-63
Zaaknummer	: 188388
Portefeuillehouder :	: Wethouder M. Pieters
Naam opsteller	: Pascal Beaujean/Albert Burggraaff
Naam voorstel	: Voorstel tot het vaststellen van de transitievisie warmte Waalre.
Grondslag raadsbesluit	: Nationaal Klimaatakkoord

Voorgesteld besluit:

De Transitievisie warmte Waalre vast te stellen.

Onderwerp

Raadsvoorstel vaststellen Transitievisie Warmte.

Voorstel

De transitievisie warmte Waalre vast te stellen.

Inleiding

Onderdeel van het Klimaatakkoord is een volledig duurzame energievoorziening in 2050, waarbij de gebouwde omgeving 'aardgasvrij' is. Gemeenten hebben de regie in dit proces en stellen voor eind 2021 de transitievisie warmte vast. De transitievisie warmte bestaat uit een strategie met uitleg hoe een aardgasvrij Waalre er in 2050 uitziet, én een prioritering met de kansen tot 2030.

Op 9 juni 2020 heeft uw gemeenteraad ingestemd met de Startnotitie transitievisie warmte Waalre, waarin het proces en de werkstructuur beschreven staat.

De voorliggende transitievisie warmte beschrijft hoe Waalre van het aardgas afgaat en overstapt op duurzame alternatieve warmtebronnen. De transitievisie warmte is opgesteld in samenwerking met relevante partijen zoals woningbouwcorporaties, Waalre Energie Lokaal (WEL), Enexis en waterschap de Dommel.

De transitievisie warmte omschrijft het huidige energielandschap en het onderzoek naar alternatieve warmtebronnen. De transitievisie geeft de duurzame oplossingen voor Waalre weer, en gaat met name in op wat dit betekent voor inwoners. We spreken gezamenlijk onze ambitie uit tot 2030, en geven een doorkijk naar de toekomst tot 2050. De inwoners zijn aan zet in de warmte transitie, de gemeente ondersteunt.

Voorliggend raadsvoorstel betreft het vaststellen van de transitievisie warmte. Het vaststellen van deze visie geeft richting aan de warmte transitie in de gemeente Waalre. Over het proces en de tussenresultaten met betrekking tot de transitievisie warmte bent u via raadsinformatieavonden op 12 januari 2021 en 18 mei 2021 geïnformeerd.

Beoogd resultaat

De transitievisie warmte is een majeur proces dat alle inwoners, bedrijven en andere organisaties in de gemeente Waalre raakt. De transitievisie biedt zekerheid en voorspelbaarheid aan woningeigenaren, investeerders, huurders en andere stakeholders. Samen met de gemeente gaan zij aan de slag met de uitvoering van de visie.

Argumenten

1.1 Elke gemeente is verplicht om uiterlijk in december 2021 een vastgestelde transitievisie warmte te hebben.

Gemeenten staan aan de lat om een gefaseerde aanpak te maken voor de overstap op duurzame warmtebronnen; de transitievisie warmte. Dit is een van de afspraken uit het Nationaal Klimaatakkoord. Op weg naar een klimaat neutrale samenleving in 2050 is het de bedoeling dat Nederland stapsgewijs van het aardgas afgaat. Dit is een complexe opgave. Deze transitie krijgt vorm in de transitievisie warmte. Gemeenten hebben hierbij de regierol, maar inwoners zijn aan zet.

1.2 De transitievisie warmte geeft duidelijkheid over de manier waarop we samen het doel van een aardgasvrije gemeente Waalre gaan realiseren.

De visie brengt de mogelijkheden en onmogelijkheden in kaart, en geeft de kansen en belemmeringen weer. De gemeente ondersteunt haar inwoners zoveel mogelijk bij deze

transitie. Een duidelijke visie is nodig om gezamenlijk tot een goede oplossing te kunnen komen. Tot 2030 zetten wij maximaal in op isolatie, om gebouwen klaar te maken om van het aardgas af te gaan. Voor de overstap naar een duurzame warmtebron is uit onderzoek gebleken dat we in de gemeente Waalre veelal afhankelijk zijn van individuele oplossingen. Daarom gaat de gemeente niet investeren in de aanleg van een warmtenet.

1.3 Via de transitievisie warmte brengen we burgers in positie hun rol te pakken in de warmte transitie.

Om individuele inwoners en de samenleving als geheel in beweging te krijgen, moeten we duidelijkheid bieden en de verbinding leggen. De transitievisie warmte schept deze duidelijkheid en is vrij toegankelijk. De transitievisie warmte biedt openheid over de totstandkoming van de visie en de ambitie van de gemeente. Transparantie is van groot belang om betrokkenen mee te krijgen. Een goede transitievisie warmte draagt bij aan het verkrijgen van draagvlak. Door het lezen van de transitievisie warmte weten inwoners wat hen te doen staat.

1.4 De transitievisie warmte is tot stand gekomen in samenwerking met belangrijke stakeholders.

Wij hebben stakeholders tijdig betrokken in de warmtetransitie. Woningbouwcorporaties, Waalre Energie Lokaal, Enexis en waterschap de Dommel zijn op een positieve wijze betrokken in het proces door uitvoerig overleg en kennisuitwisseling via acht expertsessies. De totstandkoming van de transitievisie was dus een participatief proces, waarover de verschillende stakeholders zich na afloop positief hebben uitgesproken.

Kanttekeningen

1.1 Voldoende inbreng van capaciteit voor de uitvoering is essentieel.

Na vaststelling van de transitievisie warmte Waalre gaan we direct aan de slag met de uitvoeringsplannen. Hiervoor is voldoende en kundige capaciteit een essentiële randvoorwaarde om de uitvoering voortvarend op te pakken. Dit is een intensief en langdurig proces met een grote capaciteitsvraag voor de organisatie. Het Rijk is aan zet om met de benodigde middelen en/of capaciteit over de brug te komen. We houden er rekening mee dat de transitievisie warmte in eerste instantie elke vijf jaar geactualiseerd moet worden. De verwachting is dat we 4.5 – 6 fte nodig hebben om de regierol in te vullen. Deze inschatting van kosten is gebaseerd op het AEF-onderzoeksrapport uitvoeringskosten klimaatakkoord¹ van de Raad voor het openbaar bestuur.

1.2 Regionale samenwerking is cruciaal om de warmte transitie te laten slagen.

De warmtetransitie is een enorme opgave en wij kunnen dit niet alleen. Wij moeten de uitvoering van de transitievisie samen met anderen doen, en zoeken daarom actief de samenwerking op met aangrenzende gemeenten. We maken hiervoor gebruik van het samenwerkingsverband metropoolregio Eindhoven. Op regionaal niveau moet er afstemming plaatsvinden over hoe we tot ons gezamenlijke doel van CO₂-reductie gaan komen.

¹ Het onderzoeksrapport is hier te vinden:

<https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2020/09/24/aef--onderzoeksrapport-uitvoeringskosten-klimaatakkoord>

1.3 Het meenemen van nieuwe ontwikkelingen en innovaties is van groot belang.

De transitievisie is gebaseerd op de kennis en mogelijkheden van nu. Echter, zijn innovaties cruciaal voor de toekomst. Om deze reden hanteren we in de visie een 'no-regret' aanpak. De korte termijn voorstellen in de transitievisie warmte vormen geen belemmeringen voor nieuwe ontwikkelingen en innovaties. We zetten vol in op isolatie, waarbij we de gasnetten laten liggen. Zo behouden we de mogelijkheid om waterstof in te zetten, mocht deze toepassing op grote schaal beschikbaar komen. De transitievisie wordt elke vijf jaar herijkt. Ontwikkelingen houden we dus in de gaten, en nemen we eventueel later mee in de visie, mocht er een kansrijke innovatie beschikbaar komen.

1.4 Er is onvoldoende actuele informatie beschikbaar om een accuraat beeld van de werkelijkheid te kunnen schetsen, waardoor de transitievisie warmte op sommige punten nauwkeurigheid mist.

De huidige informatie waarover we beschikken is nog niet volledig up-to-date, bijvoorbeeld de data over de energie labels van gebouwen. Dit betekent dat we in de transitievisie nog niet overal zo precies konden zijn als we zouden willen. We hebben voor de transitievisie warmte gebruik gemaakt van accurate beschikbare informatie. Door in te zetten op monitoring en een programma van verantwoording, gaan we de benodigde data steeds beter inzichtelijk krijgen in de toekomst.

1.5 Zonder de inzet van woningeigenaren, woningcorporaties en lokale bedrijven komt deze ingrijpende opgave niet van de grond.

Het eerste wat we doen na vaststelling van de transitievisie is aan de slag gaan met woningeigenaren, woningcorporaties en lokale bedrijven voor de uitvoeringsplannen. Niet alleen de stakeholders die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de transitievisie warmte via de expertsessies, maar alle individuele inwoners moeten in beweging komen. Zonder de woningeigenaren, woningcorporaties en lokale bedrijven kan de warmtetransitie simpelweg niet slagen. Het is cruciaal dat we hen op het juiste moment en op de juiste manier betrekken in het proces. Communicatie en participatie zijn dus belangrijke onderdelen van de toekomstige uitvoeringsplannen.

We grijpen de transitievisie warmte aan om breed te communiceren over de verduurzamingsopgave van de gemeente, ieders rol, mogelijkheden etc.

1.6 De betaalbaarheid en haalbaarheid van de visie is een randvoorwaarde voor de uitvoering.

Uw raad heeft meerdere malen aangegeven betaalbaarheid en haalbaarheid van de transitievisie erg belangrijk te vinden. Dit is dan ook nadrukkelijk meegenomen in de visie. Duidelijkheid over de kosten van de warmtetransitie is noodzakelijk om onze visie te laten slagen. Welke financieringsconstructies zijn er voor de inwoners? Wat bekostigen de verschillende stakeholders? Welke financieringsmogelijkheden biedt het Rijk? In de transitievisie warmte benoemen we bestaande financieringsconstructies vanuit het Rijk, maar we vragen ook aan het Rijk hier in de toekomst financieringsmogelijkheden aan toe te voegen. We vragen het Rijk ons tegemoet te komen door nieuwe ontwikkelingen aan te moedigen, te ondersteunen en waar nodig een financiële bijdrage te leveren. Dit is een randvoorwaarde die we stellen aan de uitvoering van de transitievisie. Een concrete uitwerking van de kosten die gepaard gaan met de uitvoering van onze visie, komt in de uitvoeringsplannen te staan.

Kosten en dekking

Voor het opstellen van de transitievisie warmte is een krediet beschikbaar gesteld door uw raad. Voor de uitvoering van de visie is het belangrijk dat er middelen beschikbaar komen, zodat wij in staat gesteld worden de transitievisie op een goede manier uit te

voeren. De voorlopige schatting is dat er 2 fte hiervoor nodig zal zijn de komende tijd. Meer duidelijkheid over de kosten volgt uit de uitvoeringsplannen.

Duurzaamheid

De transitievisie warmte draagt bij aan het verduurzamen van de energievoorziening, met focus op de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. Naast fysieke duurzaamheid, is ook sociale duurzaamheid in de visie meegenomen. Door in te zetten op isolatie, creëren we werkgelegenheid en komen we bij de mensen thuis. Dit stimuleert een duurzame economie.

Burgerparticipatie

Participatie is essentieel voor het slagen van de warmtetransitie. Participatie was een belangrijk thema bij de totstandkoming van de transitievisie warmte. We hebben een stakeholdertafel opgericht voor het creëren van draagvlak, eigenaarschap en betrokkenheid tijdens het proces. Na vaststelling van de transitievisie warmte gaan we samen met inwoners aan de slag om te komen tot een gedragen plan van aanpak voor de uitvoering.

Inclusieve samenleving

Inwoners kunnen grote stappen maken in de warmtetransitie, wanneer zij vertrouwen hebben in onze aanpak. Met de transitievisie warmte faciliteren wij inwoners en ondersteunen wij hen in het zetten van deze stappen. De warmtetransitie voelen we in elke woning, de medewerking en betrokkenheid van alle bewoners is dus hard nodig. Inwoners betrekken we in de uitvoeringsplannen en houden hierbij rekening met verschillen in motivatie, behoefte, kennis, financiën en thuissituatie. Zo zorgen we er samen voor dat niemand achterblijft.

Communicatie

De gemeente Waalre communiceert al breed over duurzaamheid naar inwoners. De transitievisie warmte maakt onderdeel uit van deze communicatiestrategie. We wijden een persmoment aan de publicatie van de transitievisie warmte, om zo de aandacht te trekken van inwoners. Hieraan voorafgaand communiceren we over het proces ten aanzien van de totstandkoming van de visie. Op deze manier informeren we tijdig naar de inwoners over de transitievisie warmte en weten ze dat de lancering eraan komt.

Kernboodschap

Na de grootschalige energietransitie in de jaren '60, de aanleg van en aansluiting op het gasnetwerk, staan we nu voor de volgende grote energietransitie: de overgang naar een duurzame energievoorziening. Eén van de uitdagingen binnen die transitie is de aanpassing van de gebouwde omgeving. De gebouwde omgeving moet niet meer verwarmd worden met aardgas, maar met hernieuwbare warmtebronnen. Dit kunnen we alleen waarmaken, als we samenwerken.

Om deze transitie te ondersteunen heeft de gemeente Waalre samen met stakeholders een transitievisie warmte opgesteld. Deze geeft duidelijkheid over de strategie van Waalre. De gemeente Waalre gaat niet investeren in warmtenetten, maar richt zich op individuele oplossingen. Tot 2030 zetten we voornamelijk in op isoleren en besparen. Op deze manier maken wij gebouwen klaar voor de overstap naar een duurzame warmtebron. Na vaststelling van de transitievisie warmte gaan wij direct met betrokkenen aan de slag met de uitvoeringsplannen.

De uitvoering van deze transitie ligt nadrukkelijk bij inwoners en bedrijven, waarbij wij als gemeente zoveel mogelijk ondersteunen.

Vervolprocedure en planning

Gemeente Waalre stelt in 2021 de transitievisie warmte vast. Na vaststelling gaan we samen met inwoners de uitvoeringsplannen opstellen. Voor het opstellen van de visie hebben we al een mooie samenwerking opgestart met verschillende stakeholders. Deze samenwerking zetten wij voort wanneer wij aan de slag gaan met de uitvoeringsplannen. Participatie en communicatie staat centraal. Ook krijgt monitoring en de verantwoording van de uitvoering van het college aan uw raad, een belangrijke plek in deze plannen. We gebruiken hiervoor het instrument programma uit de omgevingswet, waarbij we onze ambitie borgen in de uitvoeringsplannen. Vanzelfsprekend zullen wij uw raad periodiek informeren over stand van zaken en de uitvoering. Na de vaststelling actualiseren we de visie iedere vijf jaar.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

1. Transitievisie Warmte Waalre.

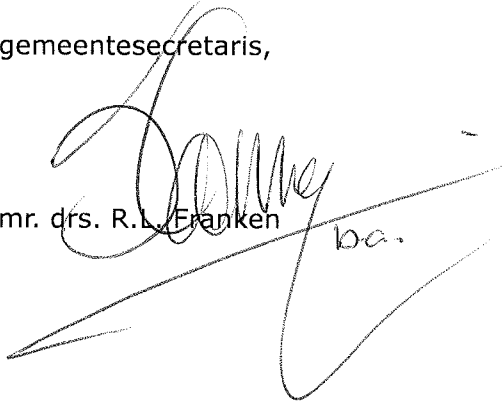
Bijlagen ter informatie

Dit raadsvoorstel bevat alle relevante informatie. Er zitten geen bijlagen bij dit raadsvoorstel.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

gemeentesecretaris,

mr. drs. R.L. Franken

waarnemend burgemeester,

dr. A.J.W. Boelhouwer

